

N A U K A
O ŚWIĘTACH PANA JEZUSA,
Matki Boskiej i Świętych Pańskich

Pochwalona i zalecona przez Ojca św. PIUSA X

Przełożył z włoskiego

Ks. Franciszek Albin SYMON, Arcybiskup.

Warszawa.

**Nakładem Księgarni „Polaka-Katolika“
Krakowskie-Przedmieście 64.**

—
1908

№ 1563.

Imprimatur.

Lublina, die 10 Mai 1907 an.

Episcopus Dioecesis Lublinensis **Fr. Jaczewski**

Secretarius **J. Ziolkowski.**

Od Wydawcy.

W Katechizmie, zaleconym i pochwalonym przez Ojca św. Piusa X, znajduje się podana nauka o Świętach Pana Jezusa, Matki Boskiej i Świętych Pańskich.

W tłumaczeniu polskiem naukę tę podajemy w oddzielnej książeczce, aby ułatwić nabycie jej, oraz wstęp do rodzin zwłaszcza uboższych, a tem samem przyczynić się do jaknajwiększego jej rozpowszechnienia.

Część pierwsza.

O Świętach Pana Jezusa.

ROZDZIAŁ I.

O Adwencie.

P. Dlaczego czterotygodniowy przeciąg czasu przed Bożem Narodzeniem nazywa się Adwentem?

O. Czterotygodniowy przeciąg czasu przed Bożem Narodzeniem nazywa się Adwentem, to jest Przyjściem, dla tego, że w tym czasie Kościół przygotowuje nas do godnego obchodzenia pamiątki pierwszego przyjścia na świat Pana Jezusa przez narodzenie się z Najświętszej Maryi Panny.

P. Co podaje nam Kościół do rozważania w ciągu Adwentu?

O. W ciągu Adwentu Kościół podaje nam do rozważania cztery rzeczy: 1) obietnice

Boże co do posłania nam Mesyasza dla zbawienia naszego; 2) długie i tęskne oczekiwania dawnych Ojców na przyjście Jego, 3) ogłoszenie pokuty przez św. Jana Chrzciciela i przygotowanie ludu na przyjęcie Jego; 4) ostatecznie przyjście Pana Jezusa w chwale, by sądzić żywych i umarłych.

P. Jakie Nabożeństwo szczególnie odprawia się zwykle podczas Adwentu?

O. Podczas Adwentu rano przed świtanem odprawia się zwykle na uczczenie Boskiego macierzyństwa N. Panny Maryi uroczysta Msza święta, zwana *Roratami*, od słów, któremi się rozpoczyna: *Rorate coeli*, to jest: *Spuśćcie rosę Niebios*.

P. Kogo wyobraża świeca wyższa nad inne, płonąca na ołtarzu podczas Roratów?

O. Świeca wyższa nad inne, płonąca na ołtarzu podczas Roratów, wyobraża N. Maryę Pannę, która jako gwiazda zaranna poprzedziła ukazanie się słońca sprawiedliwości, Pana Jezusa.

P. Co powinniśmy czynić, by spędzić Adwent w duchu Kościoła?

O. By spędzić Adwent w duchu Kościoła, powinniśmy: 1) rozmyślać z żywą wiarą i gorącą miłością wielkie dobrodziejstwo Wcielenia Syna Bożego; 2) uznawać naszą nędzę i niezbędną potrzebę pomocy Pana Jezusa; 3) prosić Go jak najusilniej, by się narodził i wzrastał w nas duchownie przez łaskę swoją; 4) przygotować Mu drogę do serc naszych przez

uczynki pokutne, a zwłaszcza przez uczęszczanie do Sakramentów świętych; 5) myśleć często o powtórnem przyjściu Jego na sąd straszny i, pomnąc na nie, starać się naśladować Go w Jego życiu, aby potem dzielić Jego chwałę w niebie.

ROZDZIAŁ II.

O Bożem Narodzeniu.

P. Co to jest Boże Narodzenie?

O. Boże Narodzenie jest to święto ustanowione na pamiątkę Narodzenia Pana Jezusa w czasie z Najświętszej Maryi Panny.

P. Czem się wyróżnia Boże Narodzenie od innych uroczystości?

O. Boże Narodzenie wyróżnia się od innych uroczystości tem: 1) że w wigilię dawnym zwyczajem Kościoła, odprawia się nabożeństwo nocne z uroczystą Mszą świętą, zwaną *Pasterką*; i 2) że dnia tego każdy kapłan ma prawo odprawiać trzy Msze święte.

P. Dlaczego Kościół zachował dawny zwyczaj odprawiania nocnego nabożeństwa w wigilię Bożego Narodzenia?

O. Kościół zachował dawny zwyczaj odprawiania nocnego nabożeństwa w wigilię Bożego Narodzenia dlatego, aby tem goręcej uczcić pamięć tej nocy, w której nasz Boski

Zbawiciel przez swoje narodzenie się w czasie rozpoczął dzieło naszego odkupienia.

P. Co podaje nam Kościół do rozważania podczas trzech Mszy w święto Bożego Narodzenia?

O. W ewangelii pierwszej Mszy świętej, Kościół podaje nam do rozważania, jak Matka Najświętsza na rozkaz rzymskiego cesarza Augusta, udawszy się ze św. Józefem z Nazaretu do Betlejem dla wniesienia swych imion do spisu ludności cesarstwa, i nie znalazłszy tam gospody, porodziła Pana Jezusa w nędznej stajence i położyła Go w żłobie. Ewangelia Mszy drugiej podaje nam do rozważania, jak pasterze Betlejemscy, dowiedziawszy się od Anioła o narodzeniu się Chrystusa, przybiegli pokłonić się Jemu. Ewangelia Mszy trzeciej podaje do rozważania tę prawdę: że to Dziecię, co się narodziło w czasie z Maryi Panny, jest Przedwiecznym Synem Bożym.

P. W jakim celu podaje nam Kościół do rozważania tajemnice tych trzech Mszy świętych?

O. Kościół podaje nam do rozważania tajemnice tych trzech Mszy świętych w tym celu, abyśmy dziękowali Boskiemu Zbawicielowi, że się stał człowiekiem dla zbawienia naszego; razem z pasterzami uznawali i czcili w nim prawdziwego Syna Bożego; i wreszcie, abyśmy korzystali z tych nauk, jakich, milcząc, udziela nam przez same okoliczności swojego narodzenia.

P. Czego nas uczy Pan Jezus przez okoliczności swojego narodzenia?

O. Pan Jezus przez okoliczności swojego narodzenia uczy nas wyrzekać się próżności światowej, a kochać się w ubóstwie i w cierpieniach.

P. Czy w święto Bożego Narodzenia obowiązani jesteśmy słuchać trzech Mszy świętych?

O. W święto Bożego Narodzenia obowiązani jesteśmy wysłuchać jednej tylko Mszy świętej; wszelakoż życzeniem Kościoła jest, aby wierni wysłuchali wszystkich trzech.

P. Co powinniśmy czynić, by spędzić Boże Narodzenie w duchu Kościoła?

O. By spędzić Boże Narodzenie w duchu Kościoła, powinniśmy: 1) przygotować się do niego przez zachowanie w wigilie, prócz postu, większego skupienia ducha; 2) postarać się oczyścić sumienie przez dobrą spowiedź i z większą, niż zwykle gorącością serca przyjąć Komunię świętą; 3) znajdować się, jeśli można, na nocnem nabożeństwie i wysłuchać wszystkich trzech Mszy świętych, rozmyślając o tajemnicy, która się obchodzi; 4) ćwiczyć się wedle możliwości w uczynkach pobożności i miłości chrześcijańskiej.

ROZDZIAŁ III.

O Obrzezaniu Pańskiem.

P. W jakim celu ustanowione zostało święto Obrzezania Pańskiego?

O. Święto Obrzezania Pańskiego ustanowione zostało na pamiątkę Najświętszej Krwi, którą Pan Jezus wylał za nas w pierwszych dniach swojego życia.

P. Co to było obrzezanie w starym zakonie?

O. Obrzezanie w starym zakonie był to obrzęd, ustanowiony od Pana Boga, dla odznaczenia tych, którzy należeli do wybranego ludu Bożego i odróżnienia ich od pogan.

P. Czy Pan Jezus podlegał prawu obrzezania?

O. Pan Jezus nie podlegał wcale prawu obrzezania, ponieważ ustanowione ono było dla sług i grzeszników, a Pan Jezus był prawdziwym Synem Bożym, dawcą prawa i samą świętością.

P. Dlaczego Pan Jezus poddał się temu prawu?

O. Pan Jezus poddał się temu prawu dlatego, że, przyjąwszy na się z miłości ku nam nasze grzechy, chciał też zaraz w pierwszych dniach życia swojego rozpocząć karę za nie i obmywać je krwią swoją.

P. Co jeszcze zaszło przy obrzezaniu Pana Jezusa?

O. Przy obrzezaniu Pana Jezusa zostało Mu nadane imię Jezus, jak to w imieniu Pana Boga rozkazał był Anioł Najświętszej Pannie i świętemu Józefowi.

P. Co znaczy imię Jezus?

O. Imię Jezus znaczy Zbawiciel, i nadane zostało Synowi Bożemu, ponieważ miał nas zbawić i wybawić od grzechów naszych.

P. Jaką cześć powinniśmy mieć dla imienia Jezus?

O. Dla imienia Jezus powinniśmy mieć cześć największą, ponieważ przedstawia nam naszego Boskiego Zbawcę, który pojednał nas z Bogiem i wysłużył nam szczęście wieczne.

P. Co powinniśmy czynić, by obchodzić święto Obrzezania Pańskiego w duchu Kościoła?

O. By obchodzić święto Obrzezania Pańskiego w duchu Kościoła powinniśmy: 1) nieść Panu Jezusowi w ofierze cześć, dzięki i miłość; 2) wzywać z żywą wiarą i uszanowaniem najświętszego Imienia Jego i pokładać w niem całą ufność naszą; 3) ćwiczyć się w obrzezaniu duchownem, które zależy na odrywaniu serca od grzechu i wszelkich uczuć nieporządných; 4) poświęcić Panu Bogu rok nowy, który rozpoczynamy w to święto, i prosić o łaskę spędzenia go w służbie jego świętej.

ROZDZIAŁ IV.

O Objawieniu się Pańskiem, czyli o Trzech Królach.

P. W jakim celu ustanowione zostało święto Objawienia się Pańskiego, czyli Trzech Królów?

O. Święto Objawienia się Pańskiego, czyli Trzech Królów, ustanowione zostało na pamiątkę trzech wielkich tajemnic, z których pierwszą i najważniejszą jest pokłon, oddany Panu Jezusowi przez trzech Mędrców; drugą Chrzest Pana Jezusa w Jordanie; a trzecią pierwszy cud Jego na godach w Kanie Galilejskiej.

P. Dlaczego święto pokłonu trzech Mędrców, Chrztu Pana Jezusa i pierwszego Jego cudu nazywa się *Objawieniem się Pańskim*?

O. Święto pokłonu trzech Mędrców, Chrztu Pana Jezusa i pierwszego Jego cudu nazywa się *Objawieniem się Pańskim*, ponieważ w tych tajemnicach objawiła się ludziom boska chwała Pana Jezusa.

P. Dlaczego święto Objawienia się Pańskiego nazywa się także świętem Trzech Królów?

O. Święto Objawienia się Pańskiego nazywa się także świętem Trzech Królów dlatego, że owi trzej Mędrcy, którzy przyszli byli ze Wschodu pokłonić się nowonarodzonemu Zbawicielowi, byli podług starożytnego podania królami.

P. Dlaczego Mędrcy przyszli byli pokłonić się Panu Jezusowi?

O. Mędrcy przyszli byli pokłonić się Panu Jezusowi, ponieważ zobaczyli byli nową gwiazdę, a z natchnienia Boskiego dowiedzieli się, że oznaczała ona narodzenie Króla Żydowskiego, oczekiwanego oddawna Zbawiciela ludzi.

P. W jakim mieście Mędrcy pokłonili się Panu Jezusowi?

O. Mędrcy poklonili się Panu Jezusowi w miasteczku Betlejemie.

P. Skąd wiedzieli Mędrcy, że Pan Jezus narodził się w Betlejemie?

O. Cudowna gwiazda zaprowadziła była Mędrców najprzód do Jerozolimy, stolicy Judei, gdzie była świątynia Pańska, i tu się dowiedzieli oni od kapłanów, że według proroctw Mesyas miał się narodzić w Betlejemie.

P. Kto zaprowadził Mędrców z Jerozolimy do Betlejemu?

O. Z Jerozolimy do Betlejemu zaprowadziła Mędrców taż sama gwiazda, którą oni zobaczyli byli na Wschodzie, i która potem szła wciąż przed nimi i zatrzymała się wtedy dopiero, kiedy przybyli oni na miejsce, gdzie się znajdowało Dziecię Boże.

P. Co uczynili Mędrcy, znalazłszy Pana Jezusa?

O. Mędrcy, znalazłszy Pana Jezusa, oddali Mu pokłon i ofiarowali złoto, kadzidło i myrrę na znak, że uznawali w Nim prawdziwego króla, prawdziwego Boga i prawdziwego człowieka.

P. Co powinniśmy czynić, by obchodzić święto Objawienia się Pańskiego w duchu Kościoła?

O. By obchodzić święto Objawienia się Pańskiego w duchu Kościoła, powinniśmy: 1) upatrywać w powołaniu Mędrców, co pierwsi pomiędzy poganami mieli szczęście poznać Pana Jezusa, pierwociny naszego powołania do

Wiary świętej katolickiej i dziękować Panu Bogu za to nieocenione dobrodziejstwo; 2) prosić Pana Boga, by raczył powołać do tejże Wiary tych wszystkich, którzy jej jeszcze nie znają; 3) pobudzać się do miłości Pana Jezusa i iść ochoczo za natchnieniami Boskimi; 4) za przykładem Mędrców ofiarować Mu jaką daninę pobożności naszej, udzielając jałmużny, odprawiając jakie nabożeństwo i ćwicząc się w umartwieniu chrześcijańskim.

ROZDZIAŁ V.

O niedzielach siedmdziesiątnicy, sześćdziesiątnicy i pięćdziesiątnicy.

P. Które to niedziele nazywają się siedmdziesiątnicą, sześćdziesiątnicą i pięćdziesiątnicą?

O. Siedmdziesiątnicą, sześćdziesiątnicą i pięćdziesiątnicą nazywają się niedziele: siódma, szósta i piąta przed niedzielą Męki Pańskiej. W Polsce zowią je niedzielami: starozapustną, mięsopustną i zapustną.

P. Dlaczego Kościół od siedmdziesiątnicy aż do soboty wielkiej opuszcza w nabożeństwach swoich wyraz Alleluja i w niedzielę używa szat fioletowych?

O. Kościół od siedmdziesiątnicy aż do soboty wielkiej opuszcza w nabożeństwach swoich wyraz Alleluja, który oznacza radość, i używa koloru fioletowego, który jest oznaką

smutku, dlatego, że pragnie przez te objawy żaloby oderwać wiernych od marnych uciech światowych, a natchnąć ich duchem umartwienia i pokuty.

P. Co podaje nam Kościół do rozważania w nabożeństwie odprawianem w tę niedzielę?

O. W nabożeństwie niedzieli siedmndziesiątnicy Kościół podaje nam do rozważania upadek pierwszych naszych rodziców i karę, jaka ich za to spotkała; w niedzielę sześćdziesiątnicę przypomina nam potop powszechny, zesłany od Boga dla ukarania grzeszników; a w pierwszych trzech dniach niedzieli pięćdziesiątnicy stawia nam przed oczy powołanie Abrahama i nagrodę, jaką otrzymał on od Pana Boga za swoją żywą wiarę i za posłuszeństwo rozkazom Bożym.

P. Skąd pochodzi, że wbrew zamiarom Kościoła w tym właśnie czasie tyle się dzieje nadużyć i zgorszeń pomiędzy chrześcijanami?

O. To, że wbrew zamiarom Kościoła w tym właśnie czasie dzieje się tyle nadużyć i zgorszeń pomiędzy chrześcijanami, pochodzi nie skądinąd, jedno z przewrotności szatana, który chcąc zniweczyć pracę Kościoła, dokłada największych starań, by pociągnąć wiernych do uciech światowych i cielesnych.

P. Co powinniśmy czynić, by spędzić czas zapust w duchu Kościoła?

O. By spędzić czas zapust w duchu Kościoła, powinniśmy trzymać się zdala od wido-

wisk i zabaw niebezpiecznych, i z tem większą pilnością oddawać się modlitwie i umartwieniu, nawiedzając częściej N. Sakrament, zwłaszcza tam, gdzie On w tym czasie bywa wystawiony publicznie, i przepraszając Pana Boga za niezliczone obrazy, jakie się Mu wyrządzają w tym czasie.

P. Jak się zachować podczas jakiejś zabawy zapustnej, której niepodobna uniknąć?

O. Podczas zabawy zapustnej, której niepodobna uniknąć, trzeba najprzód prosić Pana Boga o pomoc do uniknienia wszelkiego grzechu, następnie zachować się na niej z całą skromnością i ostrożnością, a po zabawie skupić ducha przez rozważanie jakiejś prawdy ewangelicznej.

ROZDZIAŁ VI.

O Wielkim Poście.

P. Co to jest Post Wielki?

O. Post Wielki jest to czas postu i pokuty, ustanowiony z rozkazu Apostolskiego.

P. W jakim celu ustanowiony został Post Wielki?

O. Post Wielki ustanowiony został: 1) dla przypomnienia nam obowiązku czynienia pokuty w ciągu całego życia, którego obrazem podług zdania Ojców świętych jest właśnie Post Wielki; 2) dla naśladowania w sposób niejaki

surowego czterdziestodniowego postu Pana Jezusa na puszcy; 3) dla przygotowania nas przez pokutę do godnego obchodzenia uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego.

P. Dlaczego pierwszy dzień Wielkiego Postu nazywa się Popielcem?

O. Pierwszy dzień Wielkiego Postu nazywa się Popielcem dlatego, że w tym dniu Kościół posypuje głowy wiernym popiołem.

P. Dlaczego Kościół na początku Wielkiego Postu posypuje głowy wiernych popiołem?

O. Kościół na początku Wielkiego Postu posypuje głowy wiernych popiołem, aby im przypomnieć, że są prochem i po śmierci w proch się obrócą; przejąć ich najgłębszą pokorą; i pobudzić do czynienia pokuty, póki czas potemu.

P. Z jakim usposobieniem należy przyjmować poświęcony popiół?

O. Poświęcony popiół należy przyjmować z sercem skruszonym i upokorzonym i z postanowieniem przepędzenia Wielkiego Postu w uczynkach pokuty.

P. Co powinniśmy czynić, by przepędzić Post Wielki w duchu Kościoła?

O. By przepędzić Post Wielki w duchu Kościoła, powinniśmy: 1) pościć i umartwiać się nie tylko w rzeczach niegodziwych, ale też i w rzeczach godziwych, jak np. w dozwolonych rozrywkach, zabawach i t. p.; 2) modlić się, dawać jałmużnę, i pełnić inne uczynki miłości chrześcijańskiej więcej, niż w każdym

innym czasie; 3) słuchać kazań, nie ze zwyczaju lub z ciekawości, lecz z mocną wolą wykonania tego, co posłyszemy; 4) dla zwiększenia zasługi z postu przygotować się pilniej do spowiedzi i do przyjęcia Komunii świętej.

P. Na czym zależy post?

O. Post zależy na jednorazowym w dzień posiłku do sytości i na wstrzymaniu się od potraw mięsnych, jaj i nabiału.

P. Czy w dni postne, prócz jednorazowego na dzień posiłku do sytości, zabroniony jest wszelki inny posiłek?

O. Kościół w dni postne, prócz głównego jednorazowego posiłku w czasie obiadowym, pozwala jeszcze na jedną lekką przekąskę około południa, lub wieczorem, stosownie do tego kiedy się spożywa obiad.

P. Kto obowiązany jest do postu?

O. Do wstrzymania się od mięsa, jaj i nabiału obowiązani są wszyscy począwszy od dojścia do lat rozumu; a do jednorazowego w dzień posiłku do sytości obowiązani są ci, którzy przekroczyli rok dwudziesty pierwszy życia i nie doszli jeszcze do lat sześćdziesięciu. Wyjątek stanowią ci, którzy dla ważnych przyczyn pościć nie mogą lub otrzymali dyspensę od władzy kościelnej.

P. Czy ci, którzy wyjęci są od postu wolni są także od obowiązku umartwienia siebie?

O Wyjęci od postu nie są bynajmniej wolni od obowiązku umartwienia siebie, ponie-

waż nikt nie jest wolny od obowiązku pokutowania za swe grzechy.

ROZDZIAŁ VII.

O Wielkim Tygodniu.

§ 1. O wielkim Tygodniu w ogólności.

P. Dlaczego ostatni tydzień Wielkiego Postu nazywa się Tygodniem Wielkim, albo Świętym?

O. Ostatni tydzień Wielkiego Postu nazywa się Tygodniem Wielkim albo Świętym dlatego, że obchodzimy w nim pamiątkę największych i najświętszych tajemnic, jakich dokonał Pan Jezus dla odkupienia naszego.

P. Jakiej tajemnicy pamiątkę obchodzimy w niedzielę Palmową czyli Kwietnią?

O. W niedzielę Palmową czyli Kwietnią obchodzimy pamiątkę tryumfального wjazdu Pana Jezusa do Jerozolimy na sześć dni przed męką Jego.

P. Dlaczego Pan Jezus chciał przed męką swoją wejść tryumfalnie do Jerozolimy?

O. Pan Jezus chciał przed męką swoją wejść tryumfalnie do Jerozolimy, jak to zapowiedzieli byli prorocy, dlatego: 1) aby dodać odwagi uczniom swoim, okazując im jasno, że szedł na mękę zupełnie dobrowolnie; i 2) aby nauczyć nas, że przez śmierć swoją miał za-

tryumfować nad szatanem, światem i ciałem, i otworzyć nam podwoje nieba.

P. Jaką tajemnicę obchodzimy w Wielki Czwartek?

O. W Wielki Czwartek obchodzimy tajemnicę ustanowienia N. Sakramentu.

P. Jaką tajemnicę obchodzimy w Wielki Piątek?

O. W Wielki Piątek obchodzimy pamiątkę męki i śmierci Pana Jezusa.

P. Jakie tajemnice obchodzimy w Wielką Sobotę?

O. W Wielką Sobotę obchodzimy pamiątkę spoczynania Pana Jezusa w grobie i zstąpienia Jego do otchłani; a na odgłos dzwonów podczas Gloria we Mszy uroczystej rozpoczynamy obchodzić chwalebne Jego zmartwychwstanie.

P. Co powinniśmy czynić, by spędzić Wielki tydzień według myśli Kościoła?

O. By spędzić Wielki Tydzień według myśli Kościoła powinniśmy: 1) dodać do postu większe skupienie, ducha i gorętszą modlitwę; 2) rozważać wciąż z wielką skrucą mękę Pana Jezusa; 3) z takimiż uczuciami znajdować się, o ile można, na nabożeństwach kościelnych.

§ 2. O niektórych obrzędach wielkotygodniowych.

P. Dlaczego wielkotygodniowa niedziela nazywa się Niedzielą Palmową?

O. Wielkotygodniowa niedziela nazywa się Niedzielą Palmową z powodu poświęcanych palm lub gałązek oliwnych, które wierni noszą w rękę podczas uroczystej procesyi, jaka się tej niedzieli odbywa. W Polsce zowie się ona także Niedzielą Kwietnią, a niekiedy Wierzbną, z powodu kwitnącej w tym czasie wierzby, której gałęzie służą nam zamiast nieznanych u nas palm i drzew oliwnych.

P. Dlaczego w Niedzielę Palmową odbywa się procesya z palmami w rękę?

O. W Niedzielę Palmową odbywa się procesya z palmami w rękę na pamiątkę tryumfalnego wjazdu Pana Jezusa do Jerozolimy, którego w podobny sposób witały rzesze ludu żydowskiego.

P. Dlaczego w powrocie procesyi przed wniściem do kościoła trzykroć się uderza krzyżem w drzwi zamknięte?

O. W powrocie procesyi przed wniściem do kościoła trzykroć się uderza krzyżem w drzwi zamknięte na znak, że niebo przez grzech Adama było zamknięte i że dopiero Pan Jezus przez śmierć swoją nam je otworzył.

P. Kto byli ci, którzy spotkali Pana Jezusa wjeżdżającego tryumfalnie do Jerozolimy?

O. Ci, którzy spotkali Pana Jezusa wjeżdżającego do Jerozolimy, byli to ludzie prości i dzieci, nie zaś obywatele miasta bogaci i możni; przez co chciał Pan Bóg pokazać, że wielkich i pysznych tego świata odtrąca od ucze-

stnictwa w chwale Chrystusa, a kocha się w prostocie serca, pokorze i niewinności.

P. Dlaczego w Wielki Czwartek milkną dzwony kościelne i nie odzywają się aż do Wielkiej Soboty?

O. W Wielki Czwartek milkną dzwony kościelne i nie odzywają się aż do Wielkiej Soboty na znak głębokiej żałoby z powodu męki i śmierci Pana Jezusa.

P. Dlaczego w Wielki Czwartek po Mszy świętej przechowują się w osobnej, pięknie przybranej kaplicy, dwie pokonsekrowane Hostye?

O. W Wielki Czwartek po Mszy świętej przechowują się w osobnej, pięknie przybranej kaplicy dwie pokonsekrowane Hostye dlatego: 1) aby wierni oddawali hold szczególny N. Sakramentowi w dzień, w którym został On ustanowiony; 2) aby jedna z pokonsekrowanych Hostyi służyła w Wielki Piątek do nabożeństwa, podczas którego kapłan nie konsekruje, lecz tylko komunikuje; a druga, gdzie taki jest zwyczaj, po rannem nabożeństwie wielkopiątkowym była umieszczona w monstrancyi, obwiniętej w białe płótno, i wystawiona ku czci publicznej w tak zwanym Grobie.

P. Dlaczego w Wielki Czwartek po Mszy świętej obnażają ołtarze?

O. W Wielki Czwartek po Mszy świętej obnażają się ołtarze na pamiątkę obdarcia z szat Pana Jezusa podczas biczowania i przybicia do krzyża; oraz dla pokazania nam, że do godnego obchodzenia męki Pańskiej powinniśmy

zwlec z siebie starego człowieka, to jest pozbyć się wszelkich uczuć światowych.

P. Dlaczego w Wielki Czwartek po nabożeństwie rannem odbywa się umywanie nóg?

O. W Wielki Czwartek po nabożeństwie rannem odbywa się umywanie nóg: 1) na pamiątkę tego wielkiego aktu pokory Pana Jezusa, przez który On się uniżał aż do obmycia nóg swoim Apostołom; 2) dla naśladowania Jego przykładu, jak sam to zalecił Apostołom, a w ich osobie i wszystkim wiernym; 3) dla nauki naszej, abyśmy obmywali serce nasze z wszelkiej skazy grzechowej i pełnili jedni względem drugich uczynki miłości i pokory chrześcijańskiej.

P. Na jaką pamiątkę wierni w Wielki Czwartek nawiedzają publicznie w procesjach lub prywatnie Najświętszy Sakrament w rozmaitych kościołach, gdzie ich jest więcej?

O. Wierni w Wielki Czwartek nawiedzają publicznie w procesjach lub prywatnie N. Sakrament w rozmaitych kościołach, gdzie ich jest więcej, na pamiątkę cierpień Pana Jezusa, doznanych na różnych miejscach podczas swej męki, jako to, w Ogrójcu, w domach Kaifasza, Piliata i Heroda, i na Kalwaryi.

P. W jakim duchu należy odbywać te nawiedziny N. Sakramentu tak w Wielki Czwartek, jak i następnie w Wielki Piątek i Sobotę, w tak zwanych u nas grobach?

O. Nawiedziny N. Sakramentu tak w Wielki Czwartek, jak i następnie w Wielki Piątek

i Sobotę w tak zwanych u nas grobach, należy odbywać nie ze zwyczaju, ciekawości lub dla rozrywki, lecz z prawdziwą skruchą za grzechy nasze, które były powodem męki i śmierci Pana Jezusa, szczerze bolejąc nad męką Jego i rozważając pobożnie po kolei Jego cierpienia: w ogrodzie oliwnym, w domu Kaifasza i t. d.

P. Dlaczego Kościół w Wielki Piątek modli się w sposób szczególny za ludzi różnego stanu i rodzaju, nawet za żydów i pogan?

O. Kościół w Wielki Piątek modli się w sposób szczególny za ludzi różnego stanu i rodzaju, nawet za żydów i pogan, na znak, że Pan Jezus umarł za wszystkich ludzi, oraz dla wyproszenia u Pana Boga, aby wszyscy ludzie skorzystali z owoców Jego męki i śmierci.

P. Dlaczego w Wielki Piątek uroczyste się oddaje krzyżowi pokłon Boski?

O. W Wielki Piątek oddaje się krzyżowi uroczysty pokłon Boski, ponieważ dnia tego Pan Jezus, będąc przybitym do niego i umarłszy na nim, poświęcił go krwią swoją.

P. Ponieważ pokłon Boski należy się jednemu tylko Bogu, dla czego oddaje się krzyżowi?

O. Oddaje się krzyżowi pokłon Boski, właśnie dlatego, że się odnosi do Pana Jezusa, który umarł na nim i jest Bogiem prawdziwym.

P. Co zasługuje na szczególniejszą uwagę w obrzędach Wielkiej Soboty?

O. W obrzędach Wielkiej Soboty zasługują na szczególniejszą uwagę poświęcenie

ognia wykrzesanego z kamienia, paschału, i wody do Chrztu św.

P. Co znaczy ogień wykrzesany z kamienia?

O. Ogień wykrzesany z kamienia oznacza Pana Jezusa, który będąc ukrytym w grobie, jak ogień w kamieniu, miał siebie wskrzesić własną swą mocą.

P. Co znaczy paschał, czyli wielka świeca wielkanocna?

O. Paschał, czyli wielka świeca wielkanocna oznacza blask i chwałę, jaką przyniósł ludziom Zmartwychwstały Pan Jezus.

P. Dlaczego w Wielką Sobotę poświęca się woda do Chrztu świętego?

O. W Wielką Sobotę poświęca się woda do Chrztu świętego dlatego, że dawniej w tym dniu oraz w wigilię Zielonych Świątek był zwyczaj udzielania uroczyście Chrztu św.

P. Co powinniśmy czynić podczas święcenia wody do Chrztu św.?

O. Podczas święcenia wody do Chrztu świętego powinniśmy dziękować Panu Bogu za wielkie dobrodziejstwo dopuszczenia nas do tego Sakramentu i odnowić obietnice wówczas uczynione za nas przez naszych chrzestnych rodziców.

ROZDZIAŁ VIII.

O Wielkanocy.

P. Jaką tajemnicę obchodzimy w Uroczystość Wielkanocną?

O. W Uroczystość Wielkanocną obchodzimy tajemnicę Zmartwychwstania Pańskiego, to jest połączenia się na nowo najświętszej duszy Pana Jezusa z Jego ciałem, z którym przez śmierć była się rozstała, i nowe Jego życie chwalebne i nieśmiertelne.

P. Dlaczego Wielkanoc obchodzi się z taką uroczystością i z taką nadzwyczajną radością przez całych dni osiem?

O. Wielkanoc obchodzi się tak uroczysto i z taką nadzwyczajną radością przez całych dni osiem z powodu wielkości tajemnicy, która było dokończeniem dzieła odkupienia naszego.

P. Dlaczego Zmartwychwstanie było dokończeniem dzieła odkupienia naszego, skoro Pan Jezus odkupił nas przez śmierć swoją?

O. Pan Jezus przez śmierć swoją wyzwolił nas z niewoli grzechu i pojednał z Panem Bogiem; a przez Zmartwychwstanie swoje otworzył nam podwoje nieba.

P. Dlaczego Zmartwychwstanie Pana Jezusa zowie się fundamentem Wiary naszej?

O. Zmartwychwstanie Pana Jezusa zowie się fundamentem wiary naszej dlatego, że sam Pan Jezus podał je jako najgłówniejszy dowód swego bóstwa i prawdziwości naszej wiary.

P. Jak się nazywa Wielkanoc w języku kościelnym?

O. Wielkanoc w języku kościelnym nazywa się P a s c h ą.

P. Skąd pochodzi ta nazwa Paschy?

O. Nazwa Paschy pochodzi od największego święta w starym zakonie, które ustanowionem było na pamiątkę cudownego wybawienia Izraelitów z niewoli Faraona, króla Egipskiego, ponieważ wybawienie to było figurą naszego wyzwolenia z niewoli szatana; jak również i baranek, ofiarowany i pożywany w to święto przez Izraelitów, był figurą Baranka bez zmaży, który został zabity za grzechy nasze i którego my pożywamy w Najświętszym Sakramencie.

P. A co znaczy wyraz Pascha?

O. Wyraz Pascha znaczy Przejście, albowiem w zakonie starym oznaczał najprzód przejście Anioła, który, by zmusić Faraona do wypuszczenia na wolność Izraelitów, zabił pierworodnych we wszystkich domach Egipcyan, a koło domów ludu Bożego, naznaczonych krwią baranka wielkanocnego, przeszedł mimo, nie tykając ich; i następnie przejście Izraelitów przez morze czerwone; zaś w zakonie nowym oznacza przejście Pana Jezusa ze śmierci grzechowej do życia łaski.

P. A dlaczego toż samo święto Zmartwychwstania Pańskiego u nas zowie się Wielkanocą?

O. Święto Zmartwychwstania Pańskiego u nas zowie się Wielkanocą dlatego, że jak owo niegdyś przejście Anioła mściciela mimo domów żydowskich i przejście żydów przez morze Czerwone miało miejsce w nocy, tak

też i przejście Pana Jezusa ze śmierci do życia stało się w nocy.

P. Od jakiego szczególnego nabożeństwa rozpoczyna się u nas obchód Wielkiejnocy?

O. Obchód Wielkiejnocy rozpoczyna się u nas od osobnego nabożeństwa, odprawianego w Wielką Sobotę w nocy lub nad rankiem w Niedzielę, zwanego Rezurekcją.

P. Co wyobrażają figura zmartwychwstałego Pana Jezusa z chorągwią w ręku, i krzyż przepasany stulą czerwoną, które wystawiają się u nas na ołtarzu i noszą się na procesjach w czasie wielkanocnym?

O. Figura zmartwychwstałego Pana Jezusa z chorągwią w ręku, i krzyż przepasany stulą czerwoną, które wystawiają się u nas na ołtarzu i noszą się na procesjach, wyobrażają tryumf Chrystusa nad śmiercią i piekłem, zdobyty krwawą Jego męką.

P. Co powinniśmy czynić, by godnie obchodzić uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego?

O. By godnie obchodzić uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego, powinniśmy: 1) ze świętą radością i żywą wdzięcznością oddawać hold zmartwychwstałemu Panu Jezusowi; 2) zmartwychwstać z Nim duchownie.

P. Co znaczy zmartwychwstać z Panem Jezusem duchownie?

O. Zmartwychwstać z Panem Jezusem duchownie znaczy: na wzór Pana Jezusa, który przez zmartwychwstanie swoje rozpoczął życie

nowe, nieśmiertelne i niebieskie, rozpocząć życie nowe na duszy, wyrzekając się całkowicie i na zawsze grzechu i tego wszystkiego, co wiedzie do niego; a milując samego tylko Pana Boga i to wszystko, co do Pana Boga nas prowadzi.

P. Co znaczy wyraz Alleluja, który tak często się powtarza w czasie wielkanocnym?

O. Wyraz Alleluja, który tak często się powtarza w czasie wielkanocnym, znaczy Chwalcie Pana i był okrzykiem radości u ludu żydowskiego na podobieństwo naszego: Niech żyje; w tem też znaczeniu używa go Kościół w tym czasie niezwykłej radości z powodu Zmartwychwstania Pańskiego.

P. Dlaczego antyfona Królowo rajska wesel się przez cały czas wielkanocny, tak w pacierzach kapłańskich, jako też trzykroć na dzień zamiast Anioł Pański, odmawia się stojąc?

O. Antyfona Królowo rajska wesel się przez cały czas wielkanocny, tak w pacierzach kapłańskich, jako też trzykroć na dzień zamiast Anioł Pański, odmawia się stojąc na znak radości i dla wyobrażenia zmartwychwstałego Chrystusa.

ROZDZIAŁ IX.

O Procesjach na święty Marek i w dni Krzyżowe.

P. Jakie nabożeństwo szczególne odbywa się w dzień św. Marka i w dni krzyżowe?

O. W dzień świętego Marka i w dni krzyżowe odbywa się uroczysta procesya z odpowiedniami modłami do Pana Boga, aby przebaczył nam grzechy nasze, oddalił od nas karanie swoje, pobłogosławił urodzajom ziemskim, które w tym czasie poczynają się pokazywać i zaopatrzył nas w to wszystko, czego potrzebujemy dla ciała i dla duszy naszej.

P. Jak dawny jest zwyczaj w Kościele odbywania tych procesyi?

O. Zwyczaj odbywania tych procesyi jest bardzo dawny w Kościele, i wierni zwykli byli opuszczać dla nich wszelką inną robotę; zbiegali się na nie tłumnie i odprawiali je boso w duchu pokuty i z wielką pobożnością.

P. Co czynimy, śpiewając na tych i na innych podobnych procesyach litanie do Wszystkich Świętych?

O. Śpiewając na tych i na innych podobnych procesyach litanie do Wszystkich Świętych:

1) Błagamy o zmiłowanie całej Trójcy Przenajświętszej, zwracając się w sposób szczególny do Pana Jezusa, Pośrednika naszego, i wołając do Niego: Chryste usłysz nas, Chryste wysłuchaj nas;

2) wzywamy przyczyny Matki Najświętszej, Aniołów i Świętych Pańskich, powtarzając: Módlcie się za nami;

3) zwracamy się znowu do Pana Jezusa błagamy Go przez to wszystko, co uczynił dla zbawienia naszego, aby wybawił nas od

wszystkiego złego, a zwłaszcza od grzechu, wołając: Wybaw nas Panie;

4) prosimy Go o dar prawdziwej pokuty i o łaskę wytrwania w służbie Jego; tudzież modlimy się za wszystkie stany w Kościele i za jedność i pomyślność całego ludu Bożego, powtarzając: Ciebie prosimy, wysłuchaj nas Panie;

5) kończymy wszystkie te modły temi samemi słowy, od których rozpoczęliśmy je, błagając Pana Boga o zmiłowanie i powtarzając: Kyrie eleyson, czyli Panie zmiłuj się nad nami.

P. Jak trzeba się zachować na tych i na innych podobnych procesyach?

O. Na tych i na innych procesyach trzeba: 1) zachowywać należyty porządek, być ożywionym duchem pokuty i modlitwy, śpiewać powoli i nabożnie to, co śpiewa Kościół, lub, nie umiejąc śpiewać, łączyć się intencją z tymi, co śpiewają i odprawiać inne modlitwy; 2) zachować skromność i skupienie ducha, nie rozglądając się i nie prowadząc żadnych rozmów; 3) mieć żywą ufność, że Pan Bóg wysłucha jęków naszych i wspólnych modlitw, udzieli nam tego, czego potrzebujemy dla naszego ciała i dla naszej duszy.

P. Dlaczego na czele każdej procesyi niesie się krzyż?

O. Na czele każdej procesyi niesie się krzyż dla przypomnienia nam, że powinniśmy mieć zawsze przed oczyma naszego ukrzyżo-

wanego Pana Jezusa, aby na wzór Jego urządzić życie i postępowanie nasze, i naśladować Go w Jego męce, znosząc cierpliwie krzyże tego życia.

ROZDZIAŁ X.

O Wniebowstąpieniu Pańskim.

P. Co obchodzimy w święto Wniebowstąpienia Pańskiego?

O. W święto Wniebowstąpienia Pańskiego obchodzimy ów dzień chwalebny, w którym Pan Jezus wobec swych uczniów mocą własną wzniósł się do nieba w czterdzieści dni po swoim zmartwychwstaniu.

P. Po co Pan Jezus wstąpił do nieba?

O. Pan Jezus wstąpił do nieba: 1) aby objąć w posiadanie królestwo, zdobyte śmiercią swoją; 2) aby przygotować nam miejsce w chwale niebieskiej i być tam naszym pośrednikiem i rzecznikiem przed Ojcem; 3) aby posłać Apostołom swoim Ducha świętego.

P. Czy w dzień Wniebowstąpienia wszedł do nieba sam tylko Pan Jezus?

O. W dzień Wniebowstąpienia wszedł do nieba nie tylko Pan Jezus, lecz weszły tam z Nim razem dusze dawnych Ojców, które On wyzwolił z otchłani.

P. Jakiej chwały zażywa Pan Jezus w niebie?

O. Pan Jezus w niebie zasiada po prawicy Boga Ojca, to jest, jako Bóg jest równym w chwale Bogu Ojcu, a jako człowiek wyniesiony jest nad wszystkich Aniołów i wszystkich Świętych i postanowiony Panem wszystkich rzeczy.

P. Co powinniśmy czynić, aby godnie obchodzić święto Wniebowstąpienia Pańskiego?

O. By godnie obchodzić święto Wniebowstąpienia Pańskiego, powinniśmy: 1) oddawać hołd uwielbienia Panu Jezusowi w niebie, jako naszemu pośrednikowi i rzecznikowi; 2) oderwać całkowicie serce nasze od tego świata, jako od miejsca wygnania, i wzdychać jedynie do nieba, jako do prawdziwej ojczyzny naszej; 3) postanowić naśladować Pana Jezusa w pokorze, umartwieniu i cierpieniach, aby kiedyś mieć udział w chwale Jego.

P. Co powinni czynić wierni od Wniebowstąpienia Pańskiego do Zielonych Świątek?

O. Od Wniebowstąpienia Pańskiego do Zielonych Świątek wierni powinni przez odosobnienie się, skupienie wewnętrzne i wytrwałą, a gorącą modlitwę gotować się na wzór Apostołów do przyjęcia Ducha świętego.

P. Dlaczego w dzień Wniebowstąpienia po pierwszej ewangelii na Mszy uroczystej gasi się duża świeca wielkanocna, czyli paschał, a po Mszy odnosi się do zakrystyi razem z figurą zmartwychwstałego Chrystusa i z krzyżem przepasanym czerwoną stulą?

O. W dzień Wniebowstąpienia Pańskiego, po pierwszej ewangelii na Mszy uroczystej gasi się duża świeca wielkanocna, czyli paschał, a po Mszy odnosi się do zakrystyi razem z figurą zmartwychwstałego Chrystusa i z krzyżem przepasanym czerwoną stułą, na znak odejścia Pana Jezusa od Apostołów.

ROZDZIAŁ XI.

O Zielonych Świątkach.

P. Jaką tajemnicę obchodzi Kościół w uroczystość Zielonych Świątek?

O. W uroczystość Zielonych Świątek obchodzi Kościół tajemnicę Zesłania Ducha świętego.

P. Dlaczego uroczystość Zesłania Ducha świętego nazywa się w języku kościelnym Pięćdziesiątnicą?

O. Uroczystość Zesłania Ducha świętego nazywa się w języku kościelnym Pięćdziesiątnicą dlatego, że Duch święty zstąpił na Apostołów w pięćdziesiąt dni po Zmartwychwstaniu Pana Jezusa.

P. Czy w Starym Zakonie obchodzono także uroczystość Pięćdziesiątnicy?

O. W Starym Zakonie u żydów obchodzono także Pięćdziesiątnicę, która była figurą naszych Zielonych Świątek.

P. Na jaką pamiątkę ustanowiona była Pięćdziesiątnica w Starym Zakonie?

O. W Starym Zakonie Pięćdziesiątnica ustanowiona była na pamiątkę dania przez Pana Boga na górze Synai wśród błyskawic i grzmotów prawa, spisane go na dwóch tablicach kamiennych, w pięćdziesiąt dni po pierwszej Wielkiej nocy żydowskiej, czyli po wyzwoleniu żydów z niewoli egipskiej.

P. W jaki sposób spełniło się w Zielone Świątki chrześcijańskie to, co przeobrażała Pięćdziesiątnica żydowska?

O. To, co przeobrażała Pięćdziesiątnica żydowska, spełniło się w Zielone Świątki chrześcijańskie w ten sposób, że Duch święty zstąpił na Apostołów i na innych uczniów Chrystusowych, zebranych razem z Matką Najświętszą w wieczerniku, i wyrzył na sercach ich nowe prawo ogniem swej Boskiej miłości.

P. W jaki sposób zstąpił Duch święty?

O. Duch święty zstąpił w ten sposób, że najprzód powstał nagle z nieba szum, jakoby wiatru gwałtownego, i nappełnił wszystkie dom, gdzie się znajdowali Apostołowie wspólnie z innymi wiernymi, a następnie ukazały się im rozdzielone języki jakoby z ognia i spoczęły na każdym z nich osobno, i nappełnieni zostali wszyscy Duchem świętym.

P. Co sprawił Duch święty, zstąpiwszy na Apostołów?

O. Duch święty, zstąpiwszy na Aposto-

łów, napelnił ich mądrością, mocą, miłością i obfitością wszystkich swych darów.

P. Co dziwnego stało się z Apostołami po odebraniu przez nich Ducha świętego?

O. Apostołowie po odebraniu Ducha świętego z nieuków stali się głębokimi znawcami tajemnic Bożych i Pisma świętego; z ludzi bojaźliwych stali się odważnymi opowiadaczami nauki Chrystusowej; mówili różnymi językami i działali wielkie cuda.

P. Jaki był pierwszy skutek opowiadania Apostołów po otrzymaniu przez nich Ducha świętego?

O. Pierwszy skutek pierwszego opowiadania Apostołów po otrzymaniu przez nich Ducha świętego był ten, że na kazanie św. Piotra w sam dzień Zielonych Świątek nawróciło się do Wiary Chrystusowej trzy tysiące osób, za którymi szły potem nowe i coraz liczniejsze tłumy.

P. Czy Duch święty został posłany dla samych tylko Apostołów?

O. Duch święty posłany został nie dla samych tylko Apostołów, lecz dla całego Kościoła i dla wszystkich wiernych.

P. Co sprawia Duch święty w Kościele?

O. Duch święty ożywia Kościół i ciągłą swą obecnością i pomocą kieruje nim; stąd jego siła nieprzezwykczona w prześladowaniach, zwycięstwo nad nieprzyjaciółmi, czystość nauki i świętość obyczajów wśród powszechnego skażenia.

P. Kiedy wierni otrzymują Ducha świętego?

O. Wierni otrzymują Ducha świętego we wszystkich Sakramentach, lecz szczególnie w Bierzmowaniu i w Kapłaństwie.

P. Co powinniśmy czynić w uroczystość Zielonych Świątek?

O. W uroczystość Zielonych Świątek powinniśmy: 1) oddawać cześć Boską Duchowi świętemu; 2) prosić Go, by raczył przyjść do nas i napelnić nas darami swoimi; 3) przystępować godnie do Sakramentów świętych; 4) dziękować Zbawicielowi naszemu, że wedle obietnicy swojej posłał nam Ducha świętego i tym sposobem dokonał wszystkich tajemnic swoich i wielkiego dzieła ustanowienia Kościoła swojego.

ROZDZIAŁ XII.

O Uroczystości Trójcy świętej.

P. Kiedy się obchodzi uroczystość Trójcy świętej?

O. Kościół oddaje cześć Trójcy świętej codziennie, a zwłaszcza w każdą niedzielę, lecz uroczystość osobną obchodzi w pierwszą niedzielę po Zielonych Świątkach.

P. Dla czego Kościół obchodzi uroczystość Trójcy świętej w pierwszą niedzielę po Zielonych Świątkach?

O. Kościół obchodzi uroczystość Trójcy świętej w pierwszą niedzielę po Zielonych Świątkach dla pokazania, że celem ostatecznym wszystkich tajemnic Chrystusowych i zesłania Ducha świętego jest doprowadzenie nas do poznania i uczczenia w duchu i prawdzie tajemnicy Trójcy Przenajświętszej.

P. Co to jest Trójca święta?

O. Trójca święta jest to jeden Bóg we trzech Osobach, zupełnie od siebie różnych, to jest: Ojciec, Syn i Duch święty.

P. Ponieważ Bóg jest czystym duchem, to dla czego przedstawiamy sobie Tróję świętą w postaci widomej?

O. Tak, Bóg jest czystym duchem; pomimo to przedstawiamy sobie Tróję świętą w postaci widomej dla wyrażenia pewnych własności lub czynności, jakie się przypisują różnym Osobom Trójcy świętej, albo też dla oznaczenia sposobu, w jaki niekiedy objawiały się One ludziom.

P. Dla czego Boga Ojca przedstawiamy w postaci starca?

O. Przedstawiamy Boga Ojca w postaci starca dla wyrażenia przez to wogóle wieczności Bóstwa, a w szczególności dla wykazania, że Bóg Ojciec jest pierwszą Osobą Trójcy świętej, od której pochodzą dwie inne Osoby.

P. Dla czego wyobrażamy Boga Syna w postaci człowieka?

O. Wyobrażamy Boga Syna w postaci człowieka, ponieważ, przyjąwszy na się naturę

ludzką dla zbawienia naszego, jest zarazem prawdziwym człowiekiem.

P. Dla czego przedstawiamy Ducha świętego w postaci gołębicy?

O. Przedstawiamy Ducha świętego w postaci gołębicy, ponieważ w takiej postaci zstąpił na Pana Jezusa podczas chrztu Jego w Jordanie.

P. Co powinniśmy czynić w uroczystość Trójcy świętej.

O. W uroczystość Trójcy świętej powinniśmy: 1) oddawać cześć Bogu jednemu we trzech Osobach; 2) dziękować Trójcy świętej za wszystkie dobrodziejstwa doczesne i wieczne; 3) poświęcać całych siebie Panu Bogu i poddawać się całkowicie Boskiej Jego opatrzności; 4) rozważać, że na Chrzcie świętym weszliśmy do Kościoła i staliśmy się członkami Jezusa Chrystusa przez wzywanie i mocą imion Ojca, Syna i Ducha świętego; 5) postanowić czynić zawsze z wielką pobożnością znak krzyża świętego, który wyraża tę tajemnicę i odmawiać z żywą wiarą i z intencją uwielbienia Trójcy świętej owe słowa, które Kościół powtarza tak często: Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi świętemu i t. d.

ROZDZIAŁ XIII.

O uroczystości Bożego Ciała.

P. Jaką uroczystość obchodzimy we czwartek po świętej Trójcy?

O. We czwartek po świętej Trójcy obchodzimy uroczystość Najśw. Sakramentu, czyli Bożego Ciała.

P. Czyż nie w Wielki Czwartek obchodzi się ustanowienie N. Sakramentu?

O. Tak jest. Kościół obchodzi ustanowienie N. Sakramentu w Wielki Czwartek; ponieważ jednak podówczas zajęty jest głównie rozważaniem męki Pańskiej, dla tego uznał za stosowne ustanowić osobną uroczystość dla uczczenia tej tajemnicy z objawami najżywszej swej radości.

P. Co powinniśmy czynić, by godnie uczcić tajemnicę, obchodzoną w uroczystość Bożego Ciała?

O. By godnie uczcić tajemnicę, obchodzoną w uroczystość Bożego Ciała, powinniśmy: 1) ze szczególniejszą pobożnością i gorącością ducha przystąpić do Komunii świętej i z całego serca dziękować Panu Jezusowi, że się raczył oddać każdemu z nas w tym Sakramencie; 2) znajdować się w ciągu całej oktawy, o ile można, na publicznych nabożeństwach, a zwłaszcza na Mszy świętej, i często nawiedzać N. Sakrament.

P. W jakim celu na Boże ciało odbywa się jak najuroczystsza procesja z Najświętszym Sakramentem?

O. Na Boże Ciało odbywa się jak najuroczystsza procesja z N. Sakramentem: 1) by uczcić najświętsze Ciałowzięństwo Pana Jezusa, ukryte pod postaciami sakramentalnemi;

2) by w sercach wiernych ożywić wiarę w tę tajemnicę i ukrzepić ich w gorącej pobożności ku niej; 3) by święcić publicznie tryumf Kościoła nad nieprzyjaciółmi tego Sakramentu; 4) by wynagrodzić w sposób niejaki zniewagi, wyrządzane temu Sakramentowi przez ludzi bezbożnych.

P. Jak się trzeba zachować na procesyi Bożego Ciała?

O. Na procesyi Bożego Ciała trzeba: 1) starać się o jak największe skupienie i skromność, nie rozglądając się i nie rozmawiając bez koniecznej potrzeby; 2) przez oddawanie pokłonu Panu Jezusowi przyczyniać się do Jego tryumfu; 3) błagać Go z pokorą o przebaczenie wszystkich niegodnych Komunii i innych zniewag, wyrządzanych Jemu w tym Sakramencie; 4) obudzać w sobie uczucia wiary, nadziei, miłości i wdzięczności ku Panu Jezusowi, obecnemu w pokonsekrowanej Hostyi.

ROZDZIAŁ XIV.

O uroczystości Poświęcenia Kościoła.

P. Co się obchodzi w uroczystość Poświęcenia kościoła?

O. W uroczystość Poświęcenia kościoła obchodzi się pamiątkę konsekracyi kościoła katedralnego i innych kościołów w diecezyi.

P. Co to jest konsekracya kościoła?

O. Konsekracja kościoła jest to obrzęd bardzo uroczysty, przez który Biskup poświęca ku czci Bożej budowle, zwane kościołami, wyjmując je tym sposobem z pod użytku świeckiego, a zamieniając je na domy Boże i na miejsca modlitwy.

P. Dla czego konsekracja kościołów odbywa się z tak wielką uroczystością?

O. Konsekracja kościołów odbywa się z tak wielką uroczystością dla tego:

1) aby natchnąć wiernych jak największem uszanowaniem względem domów Bożych;

2) aby przypomnieć nam, że i my przez Chrzest święty i przez Bierzmowanie zostaliśmy poświęceni Panu Bogu i staliśmy się żywymi kościołami Ducha świętego, i że przeto powinniśmy czcić Pana, mieszkającego w nas, zachowując duszę naszą wolną od grzechu, a przyozdabiając ją w cnoty chrześcijańskie;

3) aby przejąć nas tem większą czcią i miłością dla Kościoła katolickiego, który składa się z wiernych, połączonych z sobą przedziwną jednością, jak cegły i kamienie w kościołach murowanych;

4) wreszcie dla tego, że kościoły są figurą nieba, ponieważ znajdujemy się w nich w obecności samego Pana Jezusa i jednoczymy się z Aniołami i ze Świętymi w tych modłach i pieniach, jakimi oni bez przerwy wychwalają Pana.

P. Dla czego pamiątka poświęcenia kościoła obchodzi się co roku?

O. Pamiątka poświęcenia kościoła obchodzi się co roku:

1) dla podziękowania Panu Bogu za tę wielką łaskę, że raczy mieszkać w świątyniach naszych, słuchać prośb naszych, karmić nas słowem swoim i udzielać nam Sakramentów świętych;

2) dla ożywienia w nas uczuć pobożności i uszanowania, z jakimi powinniśmy się znajdować w kościele na nabożeństwie.

P. Co powinniśmy czynić, by godnie obchodzić uroczystość Poświęcenia kościoła?

O. By godnie obchodzić uroczystość Poświęcenia kościoła powinniśmy:

1) odnowić w sobie postanowienie uczęszczania do kościoła, jako do domu modlitwy, i znajdować się w nim z największą pobożnością, oddając cześć Panu Bogu w duchu i w prawdzie;

2) prosić Pana Boga, aby nam przebaczył wszelkie nieuszanowania i inne niedbalstwa, jakich mogliśmy się dopuścić w domu Bożym;

3) myśleć o tem, że jesteśmy żywymi kościołami Bożymi, starać się oczyścić od wszelkiej skazy, i na przyszłość nie czynić nic takiego, coby mogło nas splamić.

P. Co czynić wypada w rocznicę przyjęcia Chrztu i Bierzmowania, przez które zostaliśmy poświęceni Panu Bogu?

O. W rocznicę przyjęcia Sakramentów Chrztu i Bierzmowania wypada:

1) odnowić obietnicę, uczynioną na Chrzcie świętym i potwierdzoną przy Bierzmowaniu, że wierzyć będziemy w Boga i w Jezusa Chrystusa, oraz pełnić święte prawo Jego bez oglądania się na ludzi;

2) odrzec się na nowo grzechów, a także próżności i zguźnych zasad światowych;

3) z gorącą pobożnością oddawać cześć Duchowi świętemu, który raczy w nas mieszkać przez łaskę swoją.

Część druga.

O świętach uroczystych Matki Boskiej i Świętych Pańskich.

ROZDZIAŁ I.

O świętach uroczystych Matki Boskiej, a najpierw o święcie Niepokalanego Jej Poczęcia.

P. Które są święta uroczyste Matki Boskiej?

O. Święta uroczyste Matki Boskiej są te: Niepokalane Poczęcie, Narodzenie, Zwiastowanie, Oczyszczenie i Wniebowzięcie.

P. Kiedy się obchodzi święto Niepokalanego Poczęcia N. Maryi Panny?

O. Święto Niepokalanego Poczęcia N. Maryi Panny obchodzi się dnia ósmego grudnia.

P. Dla czego obchodzi się święto Niepokalanego Poczęcia Najświęt. Maryi Panny?

O. Święto Niepokalanego Poczęcia N. Maryi Panny obchodzi się dla uczczenia tego szczególnego przywileju, mocą którego N. Marya Panna dla zasług Zbawiciela Jezusa Chrystusa została poświęcona przez łaskę Bożą od pierwszej chwili poczęcia swego i tym sposobem zachowana od grzechu pierworodnego.

P. Kiedy Kościół orzekł uroczyście, że Niepokalane Poczęcie N. Maryi Panny jest artykułem wiary?

O. Że Niepokalane Poczęcie N. Maryi Panny jest artykułem wiary, orzekł uroczyście, zgodnie ze zdaniem wszystkich Biskupów katolickich, Papież Pius Dziewiąty dnia ósmego grudnia 1854 roku.

P. Dla czego chciał Pan Bóg, aby N. Marya Panna była poczęta bez grzechu?

O. Pan Bóg chciał, aby N. Marya Panna była poczęta bez grzechu dla tego, że świętość i majestat Pana Jezusa wymagały, iżby ta, która miała zostać matką Jego, nie była ani na jedną chwilę niewolnicą szatana.

P. W jakim celu Kościół obchodzi Niepokalane Poczęcie N. Maryi Panny?

O. Kościół obchodzi Niepokalane Poczęcie N. Maryi Panny: 1) aby pobudzić nas do żywej wdzięczności ku Bogu za to, że przez ten przywilej wyniósł tak wysoko N. Maryę; 2) aby ożywić w nas wiarę w zachowanie Maryi od grzechu pierworodnego; 3) aby dać nam zrozumieć, jak bardzo kocha się Pan Bóg

w czystości i świętości duszy; 4) aby zachęcić nas do coraz większego nabożeństwa ku Maryi.

ROZDZIAŁ II.

O Narodzeniu N. Maryi Panny.

P. Kiedy Kościół obchodzi święto Narodzenia N. Maryi Panny?

O. Święto Narodzenia M. Maryi Panny Kościół obchodzi dnia ósmego września.

P. Dla czego Kościół obchodzi święto Narodzenia N. Maryi Panny?

O. Kościół obchodzi święto Narodzenia N. Maryi Panny dla tego, że od przyjścia swojego na świat była Ona najświętszą ze wszystkich stworzeń i przeznaczoną na matkę Zbawicielowi.

P. Czy jednej tylko Matki Boskiej święcimy narodzenie?

O. Święcimy narodzenie Matki Boskiej i św. Jana Chrzciciela; przytem jednak pamiętać należy, że Matka Boska nie tylko się rodziła, ale i poczęta była w łasce Bożej, a o św. Janie Chrzcicielu wiemy to tylko, że był poświęcony przez łaskę Bożą przed narodzeniem swoim.

P. Jakie życie wiodła N. Marya Panna?

O. N. Marya Panna, chociaż pochodziła z królewskiego rodu Dawida, wiodła życie ubogie, pokorne i ukryte, lecz za to pełne zasług

przed Bogiem, ponieważ nie popełniła nigdy żadnego, nawet powszedniego grzechu i ciągle wzrastała w łasce Bożej.

P. Co przedewszystkiem podziwiamy w cnotach N. Maryi Panny?

O. W cnotach N. Maryi Panny podziwiamy przedewszystkiem uczyniony przez Nią jeszcze w dzieciństwie ślub czystości, co w owych czasach było rzeczą zgoła nieznaną.

P. Co powinniśmy czynić, by godnie obchodzić święto Narodzenia Matki Boskiej?

O. By godnie obchodzić święto Narodzenia Matki Boskiej, powinniśmy: 1) dziękować Panu Bogu za szczególne dary i przywileje, przez które odznaczył N. Maryę Pannę nad wszystkie stworzenia; 2) prosić Go przez przyczynę Maryi, aby zniszczył w nas królestwo grzechu, a utwierdził i zachował nas w świętej służbie swojej; 3) wielbić świętość Maryi i cieszyć się z Jej chwały; 4) starać się naśladować Ją w troskliwym przechowywaniu łaski Bożej i w ćwiczeniu się w cnotach, zwłaszcza w pokorze i czystości, przez które zasłużyła Ona począć w przeczystym swem łonie Jezusa Chrystusa.

ROZDZIAŁ III.

O Zwiastowaniu N. Maryi Panny.

P. Co obchodzimy w święto Zwiastowania N. Maryi Panny?

O. W święto Zwiastowania N. Maryi Panny obchodzimy pamiątkę owego dnia wielkiego, w którym Anioł Gabryel zwiastował Jej, że została wybraną na matkę Boga.

P. Gdzie się znajdowała N. Marya Panna w chwili Zwiastowania?

O. N. Marya Panna w chwili Zwiastowania znajdowała się w Nazarecie, malej miejscinie Galilejskiej.

P. Jakimi słowy pozdrowił Anioł Gabryel N. Maryę Pannę?

O. Anioł Gabryel pozdrowił N. Maryę Pannę temiż samemi słowy, jakimi my ją dziś codzień pozdrawiamy; mówiąc: „Zdrowaś, Marya, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami...”

P. Jak się zachowała N. Marya Panna na to pozdrowienie Anielskie?

O. N. Marya Panna na to pozdrowienie Anielskie zatrwożyła się bardzo, czując się niegodną tych nazw chwalebnych, jakimi ją witał Anioł Gabryel.

P. Jakie cnoty objawiły się w Maryi w sposób szczególny podczas Zwiastowania?

O. Podczas Zwiastowania objawiły się w Maryi w sposób szczególny Jej czystość przedziwna, głęboka pokora, żywa wiara i najdoskonalsze posłuszeństwo.

P. W czym się objawiła przy Zwiastowaniu przedziwna czystość Maryi?

O. Przedziwna czystość Maryi objawiła się przy Zwiastowaniu w wielkiej Jej trosce

o zachowanie ślubu dziewictwa, nawet wobec ofiarowanej sobie godności Matki Boga.

P. W czym się objawiła przy Zwiastowaniu głęboka pokora Maryi?

O. Głęboka pokora Maryi objawiła się przy Zwiastowaniu w słowach: Oto ja służebnica Pańska, wypowiedzianych w chwili, kiedy stawała się Matką Boga.

P. W czym się objawiły w chwili Zwiastowania wiara i posłuszeństwo Maryi?

O. Wiara i posłuszeństwo Maryi w chwili Zwiastowania objawiły się w słowach: Niech mi się stanie według słowa twego.

P. Co się stało po wyrzeczeniu przez Maryę tych słów: Niech mi się stanie według słowa twego?

O. Po wyrzeczeniu przez Maryę tych słów: Niech mi się stanie według słowa twego, druga Osoba Trójcy Przenajświętszej, to jest Syn Boży, stał się w Niej człowiekiem, przyjmując na się ciało i duszę ludzką za sprawą Ducha świętego.

P. Czego uczy nas N. Marya Panna w swoim Zwiastowaniu?

O. Najśw. Marya Panna w Zwiastowaniu swoim: 1) uczy dziewic kochać i wielce sobie cenić skarb dziewictwa; 2) uczy nas wszystkich gotować się z wielką czystością i pokorą do przyjmowania Pana Jezusa w Komunii świętej; 3) uczy nas poddawać się ochoczo woli Bożej.

P. Co powinniśmy czynić w święto Zwiastowania N. Maryi Panny?

O. W święto Zwiastowania N. Maryi Panny powinniśmy: 1) oddawać głęboki pokłon Słowu Przedwiecznemu, które ciałem się stało dla zbawienia naszego i dziękować Mu za to tak wielkie dobrodziejstwo; 2) cieszyć się spolem z Maryą z powodu wyniesienia Jej do godności Matki Bożej i oddawać Jej cześć jako Pani i Orędownicze naszej; 3) postanowić odmawiać zawsze z największym uszanowaniem i pobożnością Pozdrowienie Anielskie, czyli modlitwę Zdrowaś Marya.

ROZDZIAŁ IV.

O Oczyszczeniu N. Maryi Panny.

P. Co się obchodzi w święto Oczyszczenia N. Maryi Panny?

O. W święto Oczyszczenia N. Maryi Panny obchodzi się pamiątkę owego dnia, w którym Marya udała się była do świątyni Jerozolimskiej dla dopełnienia prawa oczyszczenia i dla ofiarowania Boskiego Syna swojego Jezusa Chrystusa.

P. Co to za prawo było—prawo oczyszczenia?

O. Prawo oczyszczenia było to prawo Mojżeszowe, które nakazywało niewiastom po

wydaniu na świat dziecięcia oczyścić się w kościele przez złożenie pewnej ofiary.

P. Czy prawo to obowiązywało Maryę?

O. Prawo to nie obowiązywało Maryi, ponieważ została Ona matką za sprawą Ducha świętego bez naruszenia dziewictwa.

P. Dlaczegoż N. Marya Panna poddała się prawu, które jej nie obowiązywało?

O. N. Marya Panna poddała się prawu, które Jej nie obowiązywało, aby dać nam przykład pokory i uległości prawom Bożym.

P. Jaką ofiarę złożyła N. Marya Panna przy oczyszczeniu swoim?

O. N. Marya Panna, będąc ubogą, złożyła przy oczyszczeniu swoim ofiarę przepisaną dla matek ubogich, która zależała na ofiarowaniu pary synogarlic lub gołąbków.

P. Dlaczego N. Marya Panna w dniu oczyszczenia swego ofiarowała w kościele Pana Jezusa?

O. N. Marya Panna w dniu oczyszczenia swego ofiarowała w kościele Pana Jezusa dla wypełnienia prawa, które nakazywało rodzicom ofiarować Bogu swych pierworodnych i potem wykupić ich za pewną kwotę pieniędzy.

P. Dlaczego Pan Bóg kazał ofiarować sobie wszystkich pierworodnych?

O. Pan Bóg kazał być ofiarować sobie wszystkich pierworodnych na pamiątkę cudownego wyzwolenia żydów z niewoli egipskiej, kiedy to Anioł Boży zabił był wszystkich pier-

worodnych w Egipcie, oszczędzając pierworodnych ludu Bożego.

P. Co nadzwyczajnego zaszło w czasie ofiarowania Pana Jezusa w kościele?

O. W czasie ofiarowania Pana Jezusa w kościele święty starzec Symeon i świętobliwa Anna z natchnienia Ducha świętego poznali w Boskiej Dziecinie Zbawiciela świata.

P. Co uczynił Symeon, poznawszy w Boskiem Dzieciątku Zbawiciela świata?

O. Symeon, poznawszy w Boskiem Dzieciątku Zbawiciela świata, wziął Je na ręce swoje, dziękował Panu Bogu, że mu dozwolił oglądać przed śmiercią zbawienie, które zgotował dla wszystkich narodów, i następnie przepowiedział przyszłe cierpienia Pana Jezusa i boleści Najświętszej Jego Matki.

P. Co uczyniła prorokini Anna na widok stawionego w kościele Jezusa?

O. Anna prorokini na widok stawionego w kościele Jezusa, wysławiała Pana, że posłał światu Zbawiciela i z radością opowiadała o Nim wszystkim, którzy oczekiwali przyjścia Jego.

P. Czego mamy się uczyć z tajemnic Oczyszczenia Maryi i Ofiarowania Pana Jezusa?

O. Z tajemnic Oczyszczenia Maryi i Ofiarowania Pana Jezusa mamy przede wszystkim uczyć się tych trzech rzeczy: 1) ściśle wypełniać prawo Boże i nie szukać wykrętów do uwolnienia się od niego; 2) pragnąć tylko jednego Boga i zdawać się zawsze na świętą

wolę Jego; kochać się w pokorze i wciąż się oczyszczać przez pokutę.

P. Co powinniśmy czynić rodzice w święto Oczyszczenia N. Maryi Panny?

O. Rodzice w święto Oczyszczenia N. Maryi Panny powinniśmy ofiarować Bogu swe dzieci i prosić o łaski potrzebne do wychowania ich po chrześcijańsku.

P. Co poświęca Kościół w dzień Oczyszczenia Maryi?

O. W dzień Oczyszczenia Maryi Kościół poświęca świece, które zowią się u nas gromnicami i od których samo to święto zowie się świętem N. Panny Maryi Gromnicznej, lub krócej świętem Gromnic.

P. Dlaczego świece poświęcane w dzień Oczyszczenia Maryi zowią się u nas gromnicami?

O. Świece poświęcane w dzień Oczyszczenia Maryi zowią się u nas gromnicami od starodawnego zwyczaju zapalania ich w czasie burz i gromów, oraz przy konaniu umierających.

P. Dlaczego w święto Oczyszczenia Maryi odbywa się uroczysta procesja z zapalonymi gromnicami?

O. W święto Oczyszczenia Maryi odbywa się uroczysta procesja z zapalonymi gromnicami na pamiątkę N. Maryi Panny, idącej z Betleemu do Jerozolimy z Dzieciątkiem Jezusem, tudzież dla wyrażenia owego wesela,

jakiego doznali święci Symeon i Anna, spotkawszy Pana Jezusa.

P. Jak się zachować mamy podczas procesji w święto Oczyszczenia Maryi?

O. Podczas procesji w święto Oczyszczenia Maryi mamy odnawiać w sobie wiarę w Jezusa Chrystusa, który jest prawdziwą światłością naszą, i prosić Go, aby oświecał nas łaską swoją, i za przyczyną Najświętszej swej Matki uczynił nas godnymi stanąć kiedyś w kościele chwały niebieskiej.

P. Dlaczego umierającym daje się w rękę zapalona gromnica?

O. Umierającym daje się w rękę zapaloną gromnicę dla ożywienia w nich wiary w Zbawiciela i dla obudzenia nadziei oglądania Go w wiekuistej światłości.

ROZDZIAŁ V.

O Wniebowzięciu N. Maryi Panny.

P. Co obchodzimy w święto Wniebowzięcia N. Maryi Panny?

O. W święto Wniebowzięcia N. Maryi Panny obchodzimy błogosławiony Jej zgon i chwalebne Wzięcie do nieba.

P. Czy N. Marya Panna z duszą i ciałem została wzięta do nieba?

O. Aczkolwiek Kościół nie orzekł tego uroczystie, toć jednak pobożnie wierzy i nau-

cza, że N. Marya Panna została wziętą do nieba z duszą i ciałem.

P. Do jakiej chwały została wyniesiona w niebie N. Marya Panna?

O. N. Marya Panna została wyniesiona w niebie nad wszystkie stworzenia dlatego, że jest Matką Boga, i że ze wszystkich stworzeń była najpokorniejszą i najświętszą.

P. Co powinniśmy czynić w święto Wniebowzięcia Maryi?

O. W święto Wniebowzięcia Maryi powinniśmy: 1) cieszyć się z chwalebnego Jej wniebowzięcia i wywyższenia; 2) czcić Ją jako naszą Panią i Orędowniczkę przed Boskim swym Synem; 3) prosić Ją, by wyjednała nam u Boga łaskę do życia prawdziwie świętobliwego, przygotowała nas do dobrej śmierci, i w godzinę śmierci była przy nas i dopomogła nam stać się uczestnikami chwały swojej.

P. W jaki sposób możemy zasłużyć sobie na opiekę Maryi?

O. Możemy zasłużyć sobie na opiekę Maryi, naśladowując Jej cnoty, a zwłaszcza czystość i pokorę.

P. Czy grzesznicy powinni ufać w opiekę Maryi?

O. Tak jest; w opiekę Maryi powinni ufać nawet i grzesznicy, ponieważ jest Ona matką miłosierdzia i ucieczką grzeszników, by im wyjednać u Boga łaskę pokuty.

ROZDZIAŁ VI.

O Święcie Aniołów.

P. Kiedy Kościół obchodzi święto Aniołów?

O. Święto św. Michała i wszystkich Aniołów razem obchodzi Kościół dnia 29 września; a święto Aniołów Stróżów obchodzi dnia 2-go października.

P. Dlaczego w święto wszystkich Aniołów Kościół czci głównie św. Michała?

O. W święto wszystkich Aniołów Kościół czci głównie św. Michała, ponieważ uznaje w nim księcia wszystkich Aniołów i ma go za swojego Anioła Stróża.

P. Co powinniśmy czynić, by godnie obchodzić święto Aniołów?

O. By godnie obchodzić święto Aniołów, powinniśmy: 1) dziękować Panu Bogu za udzieloną im łaskę wytrwania w służbie Jego, podczas gdy tylu towarzyszków ich zbuntowało się i zostali strąceni do piekła na zawsze; 2) prosić Go o pomoc do naśladowania ich w wierności i w gorliwości o chwałę Jego; 3) czcić ich, jako książąt dworu niebieskiego a naszych opiekunów i rzeczników przed Bogiem; 4) prosić ich, by przedstawiali Panu Bogu modły nasze i wyjednywali nam u Niego niezbędne łaski i pomoce.

P. Którzy to Aniołowie zowią się Stróżami?

O. Stróżami zowią się Aniołowie, których Bóg przeznacza do pilnowania nas i do przewodniczenia nam w drodze zbawienia.

P. Skąd wiemy, że są Aniołowie Stróże?

O. Że są Aniołowie Stróże, wiemy z Pisma świętego i z nauki Kościoła.

P. Jaką pomoc wyświadcza nam Anioł Stróż?

O. Anioł Stróż: 1) wspiera nas przez dobre natchnienia i, przypominając nam nasze obowiązki, prowadzi nas po drodze cnoty; 2) ofiaruje Bogu modlitwy nasze i otrzymuje dla nas Jego łaski.

P. Co wypływa z tej nauki Kościoła o Aniołach Stróżach?

O. Z tej nauki Kościoła o Aniołach Stróżach wypływa, że powinniśmy bez ustanku dziękować Panu Bogu, że Aniołów swoich dał nam za stróżów; a Aniołom, że się z taką miłością opiekują nami.

P. W jaki sposób powinniśmy okazywać naszą wdzięczność względem Aniołów Stróżów?

O. Wdzięczność - naszą względem Aniołów Stróżów powinniśmy okazywać w sposób czworaki: 1) szanować ich obecność i nie zasnuwać ich żadnym grzechem; 2) ochoczo słuchać dobrych natchnień, jakie przez nich obudza Pan Bóg w sercach naszych; 3) modlitwy nasze odprawiać z taką pobożnością, by się one im podobały i oni mogli je przedstawić Panu Bogu; 4) wzywać ich często i z ufnością

w potrzebach naszych a zwłaszcza w pokusach uciekać się do nich.

ROZDZIAŁ VII.

O Narodzeniu św. Jana Chrzciciela.

P. Jakie święto obchodzi Kościół dnia 24-go czerwca?

O. Dnia 24-go czerwca Kościół obchodzi święto Narodzenia św. Jana Chrzciciela.

P. Kto był św. Jan Chrzciciel?

O. Święty Jan Chrzciciel był przesańcem Pana Jezusa.

P. Dlaczego św. Jan Chrzciciel nazywa się przesańcem Pana Jezusa?

O. Święty Jan Chrzciciel nazywa się przesańcem Pana Jezusa, ponieważ z rozkazu Pana Boga zwiastował żydom przyjście Jego i przygotowywał ich do przyjęcia Jego.

P. Dlaczego Kościół obchodzi osobnem świętem Narodzenie św. Jana Chrzciciela?

O. Kościół obchodzi osobnem świętem Narodzenie św. Jana Chrzciciela dlatego, że było ono święte i przyniosło światu święte wesele.

P. Czy św. Jan Chrzciciel urodził się w grzechu, jak wszyscy inni ludzie?

O. Święty Jan Chrzciciel nie urodził się w grzechu, jak wszyscy inni ludzie, ponieważ poświęcony został łaską Bożą jeszcze w ży-

wocie matki swojej świętej Elżbiety w chwili, kiedy przybyła do niej w odwiedzinę N. Marya Panna, nosząca już w swem łonie Zbawiciela świata.

P. Dlaczego narodzenie św. Jana Chrzciciela przyniosło światu wesele?

O. Narodzenie św. Jana Chrzciciela przyniosło światu wesele, ponieważ zapowiadało bliskie przyjście Mesjasza.

P. W jaki sposób Pan Bóg już przy samym narodzeniu św. Jana Chrzciciela dał poznać, że on miał być przesłańcem Pana Jezusa?

O. Pan Bóg już przy samym narodzeniu św. Jana Chrzciciela dał poznać, że on miał być przesłańcem Pana Jezusa przez cuda rozmaite, wśród których największy był ten, że oniemiały jego ojciec Zacharyasz odzyskał mowę i w natchnionym hymnie „Błogosławiony Pan, Bóg Izraelów“ dziękował Bogu za spełnienie obietnicy danej Abrahamowi co do posłania światu Zbawiciela, i radował się ze swojego syna, że miał być przesłańcem Jego.

P. Jakie życie wiódł św. Jan Chrzciciel?

O. Święty Jan Chrzciciel, będąc jeszcze młodzieńczym, skrył się na puszczę, gdzie spędził większą część życia w niewinności, świętości i ostrej pokucie.

P. Jaką śmiercią umarł św. Jan Chrzciciel?

O. Święty Jan Chrzciciel był ścięty na rozkaz króla Heroda Antypy, któremu ze świętą odwagą wyrzucał sprośne jego życie.

P. Co powinniśmy naśladować w św. Janie Chrzcicielu?

O. W świętym Janie Chrzcicielu powinniśmy naśladować: 1) zamilowanie samotności, pokory i umartwienia; 2) gorliwość w szerzeniu znajomości i miłości Pana Jezusa; 3) wierność względem Pana Boga w przenoszeniu chwały Jego i zbawienia bliźnich nad wszelkie względy ludzkie.

ROZDZIAŁ VIII.

O uroczystości św. Józefa, Oblubieńca N. Maryi Panny i Patrona Kościoła katolickiego.

P. Dlaczego Kościół ze szczególną uroczystością obchodzi święto św. Józefa?

O. Kościół ze szczególną uroczystością obchodzi święto św. Józefa dlatego, że był on jednym z największych Świętych, oblubieńcem N. Maryi Panny, przybranym ojcem Pana Jezusa, i został ogłoszony Patronem Kościoła katolickiego.

P. Co znaczy: Józef był ojcem przybranym Pana Jezusa?

O. Józef był ojcem przybranym Pana Jezusa, to znaczy: że miano go powszechnie za ojca Pana Jezusa, ponieważ pełnił względem Niego obowiązki ojca.

P. Gdzie mieszkał zwykle św. Józef?

O. Święty Józef mieszkał zwykle w Nazarecie, małej miejscinie Galilejskiej.

P. Czem się trudnił św. Józef?

O. Św. Józef, chociaż pochodził z królewskiego rodu Dawida, był biedny i zarabiał na życie pracą rąk swoich.

P. Czego uczy nas ubóstwo świętej Rodziny?

O. Ubóstwo świętej Rodziny uczy nas odrywać serce od bogactw i ochoczo znosić ubóstwo, jeżeli taka wola Boża.

P. Co wierzymy o chwale świętego Józefa w niebie?

O. O chwale św. Józefa w niebie wierzymy, że jest ona tak wielka, jak wielkie były jego urzędy i świętość na ziemi.

P. Jaką jest opieka św. Józefa nad tymi, którzy mają do niego szczególne nabożeństwo?

O. Opieka św. Józefa nad tymi, którzy mają do niego szczególne nabożeństwo, jest bardzo można; niepodobna bowiem, iżby Pan Jezus odmówił jakiegokolwiek łaski Świętemu, któremu chciał być poddany we wszystkim na ziemi.

P. Jaka jest łaska szczególna, której mamy się spodziewać od Boga za przyczyną św. Józefa?

O. Łaską szczególną, jakiej mamy się spodziewać od Boga za przyczyną św. Józefa, jest łaska dobrej śmierci, ponieważ miał on szczęście umrzeć na rękach Jezusa i Maryi.

P. Co powinniśmy czynić, by zasłużyć na opiekę św. Józefa?

O. By zasłużyć na opiekę św. Józefa powinniśmy wzywać go często, i naśladować jego cnoty, zwłaszcza jego pokorę i zgadzanie się we wszystkim z wolą Bożą, która była zawsze prawidłem Jego.

ROZDZIAŁ IX.

O świętach Apostołów, i w szczególności o święcie Apostołów Piotra i Pawła.

P. Kto to byli Apostołowie?

O. Apostołowie byli to uczniowie Pana Jezusa, których On wybrał na świadków publicznego swojego życia i swych cudów, uczynił powiernikami nauki swojej, przyobłócił władzą swoją, i posłał opowiadać Ewangelię wszystkim narodom.

P. Jaki był skutek opowiadania Apostołów?

O. Skutkiem opowiadania Apostołów było zniszczenie bałwochwalstwa i ustanowienie religii chrześcijańskiej.

P. Jakimi sposobami Apostołowie pobudzili narody do przyjęcia wiary chrześcijańskiej?

O. Apostołowie pobudzili narody do przyjęcia wiary chrześcijańskiej, stwierdzając boskość opowiadanej przez siebie nauki wielkimi cudami, świętością życia, odwagą w prześladowaniach, i na koniec śmiercią męczeńską.

P. Dlaczego ze szczególną uroczystością obchodzimy święto Apostołów Piotra i Pawła?

O. Święto Apostołów Piotra i Pawła obchodzimy ze szczególną uroczystością dlatego, że są oni książętami Apostołów.

P. Dlaczego święci Piotr i Paweł zowią się książętami Apostołów?

O. Święci Piotr i Paweł zowią się książętami Apostołów, ponieważ świętego Piotra Pan Jezus uczynił głową wszystkich Apostołów i całego Kościoła swego, a święty Paweł pracował więcej od wszystkich innych Apostołów nad opowiadaniem Ewangelii i nawróceniem pogan.

P. Gdzie św. Piotr miał swoją stolicę biskupią.

O. Święty Piotr z początku miał swoją stolicę biskupią w Antiochii, lecz potem z natchnienia Bożego przeniósł ją na stałe do Rzymu, stolicy podówczas cesarstwa rzymskiego i tu chwalebnem męczeństwem zakończył długie i ciężkie swe trudy apostołskie.

P. Co z tego wynikło, że św. Piotr ostatecznie stolicę swoją założył w Rzymie i tam zakończył dni swoje?

O. Z tego, że św. Piotr ostatecznie stolicę swoją założył w Rzymie i tam zakończył dni swoje, wynikło to, że w Biskupie rzymskim, czyli w Papieżu, powinniśmy uznawać prawdziwego następcę świętego Piotra i głowę całego Kościoła Chrystusowego, okazywać mu szczere posłuszeństwo, i wierzyć święcie w to wszystko, co on, jako Pasterz i Nauczyciel wszystkich

wyznawców Chrystusowych, do wierzenia nam podaje.

P. Kim był św. Paweł przed nawróceniem swoim?

O. Święty Paweł przed nawróceniem swoim był uczonym faryzeuszem i prześladowcą chrześcijan.

P. W jaki sposób św. Paweł został powołany na Apostoła?

O. Święty Paweł powołany został na Apostoła w drodze do Damaszku, gdzie mu się ukazał Pan Jezus, i z prześladowcy Kościoła uczynił gorliwego opowiadacza Ewangelii.

P. Dlaczego Pan Jezus chciał w sposób tak cudowny nawrócić świętego Pawła?

O. Pan Jezus chciał w sposób tak cudowny nawrócić świętego Pawła, aby pokazać na nim przedziwną moc i skuteczność swej łaski, która może najtwardsze serca poruszyć i skłonić do pokuty; tudzież aby świadectwo jego tem wiarogodniejszem uczynić.

P. Dlaczego pamięć świętych Apostołów Piotra i Pawła obchodzimy tegoż samego dnia?

O. Pamięć świętych Apostołów Piotra i Pawła obchodzimy tegoż samego dnia dlatego, że obaj, uświęciwszy Rzym swoją obecnością i nauczaniem, jednocześnie ponieśli w nim śmierć męczeńską i zostali chwalebnyimi patronami jego.

P. Czego mamy się uczyć od świętych Apostołów?

O. Od świętych Apostołów mamy się uczyć: 1) stosować życie nasze do zasad ewangelicznych; 2) wytrwale i gorliwie oświecać w nauce Chrystusowej tych, którzy jej nie znają; 3) ochoczo cierpieć dla Chrystusa.

P. Co powinniśmy czynić w święta Apostołów?

O. W święta Apostołów powinniśmy: 1) dziękować Panu Bogu, że przez nich powołał nas do świętej wiary katolickiej; 2) za przyczyną Apostołów prosić Go o łaskę zachowania jej w całej czystości; 3) błagać Go o opiekę nad Kościołem przeciwko nieprzyjaciółom jego i o posyłanie mu takich pasterzy, którzy byłiby godnymi następcami Apostołów.

ROZDZIAŁ X.

O uroczystości Wszystkich Świętych.

P. Jaką uroczystość obchodzimy pierwszego listopada?

O. Pierwszego listopada obchodzimy uroczystość Wszystkich Świętych.

P. Dlaczego Kościół ustanowił uroczystość Wszystkich Świętych?

O. Uroczystość Wszystkich Świętych Kościół ustanowił: 1) na podziękowanie Panu Bogu za uświęcenie tylu sług swoich na ziemi i za uwieńczenie ich chwałą w niebie; 2) dla uczczenia tych także Świętych, którzy osobne-

go święta w roku nie mają; 3) dla otrzymania tem obfitszych łask od Boga, im liczniejszych mamy u niego przyczynców za nami; 4) dla wynagrodzenia wszelkiego niedbalstwa, jakiego mogliśmy się dopuścić w ciągu roku przy obchodzeniu pamiątki pojedynczych Świętych; 5) dla tem skuteczniejszego pobudzenia nas do cnoty przez zapatrywanie się na przykłady tylu Świętych wszelkiego stanu, płci i wieku, i przez rozważanie nagrody, jaką oni cieszą się dziś w niebie.

P. Co powinno pobudzać nas do naśladowania Świętych?

O. Do naśladowania Świętych powinno pobudzać nas rozważanie: że i oni byli ludźmi słabymi, ułomnymi i podległymi różnym namiętnościom, tak samo jak i my; że przy łasce Bożej stali się świętymi za pomocą tychże środków, jakich i my używać możemy; i że przez zasługi Jezusa Chrystusa obiecana jest i nam też sama chwała, jaką oni cieszą się dziś w niebie.

P. Dlaczego dzień Wszystkich Świętych obchodzi się tak uroczyście?

O. Dzień Wszystkich Świętych obchodzi się tak uroczyście dla tego, że obejmuje on wszystkie inne święta całego roku, obchodzone na cześć Świętych, i że jest figurą wiecznej uroczystości w niebie.

P. Co powinniśmy czynić, by godnie obchodzić uroczystość Wszystkich Świętych?

O. By godnie obchodzić uroczystość Wszystkich Świętych, powinniśmy: 1) oddawać cześć i chwałę Panu Bogu za łaski, udzielone swym sługom, i prosić, by nam też ich nie odmawiał; 2) czcić wszystkich Świętych, jako przyjaciół Bożych, i z tem większą ufnością wzywać opieki ich; 3) postanowić naśladować ich cnoty, by stać się kiedyś uczestnikami ich chwały.

ROZDZIAŁ XI.

O dniu Zadusznym.

P. Dlaczego zaraz po uroczystości Wszystkich Świętych obchodzimy Dzień Zaduszny?

O. Po uroczystości Wszystkich Świętych obchodzimy zaraz Dzień Zaduszny dla tego, że stosowną jest rzeczą, aby Kościół wojujący na ziemi, uczciwszy i wezwawszy przez święto ogólne i uroczyste Kościół tryumfujący w niebie, przez ogólne i uroczyste modły przyszedł z pomocą Kościołowi cierpiącemu w czyśćcu.

P. W jaki sposób możemy dopomódz duszom w czyśćcu cierpiącym?

O. Duszom, w czyśćcu cierpiącym, możemy dopomódz modlitwą, jałmużną i innymi dobrymi uczynkami, a nadewszystko ofiarowaniem za nie Mszy świętej.

P. Jakie dusze powinniśmy polecać Panu Bogu w Dzień Zaduszny?

O. W Dzień Zaduszny powinniśmy polecać Panu Bogu nie tylko dusze naszych rodziców, krewnych, przyjaciół i dobrodziejów, lecz także wszystkie inne dusze, cierpiące w czyśćcu.

P. Czego uczy nas Dzień Zaduszny?

O. Dzień Zaduszny uczy nas: 1) myśleć, że i my rychło pomrzemy i staniemy przed trybunałem Bożym dla zdania sprawy z naszego życia; 2) przejmować się jak największym wstrętem do grzechu, rozważając, jak surowo karze go Bóg na tamtym świecie; i starać się już w tem życiu zadośćuczynić sprawiedliwości Boskiej, pokutując szczerze za swe grzechy.

ROZDZIAŁ XII.

O uroczystościach Patronów świętych.

P. Których to Świętych nazywamy w sposób szczególny Patronami?

O. Patronami w sposób szczególny nazywamy tych Świętych, których nosimy imiona, oraz tych, którzy są opiekunami pojedynczych parafii, dycezyi i krajów, które zamieszkujemy, albo też zajęć, któremi się trudnimy.

P. Jakich Świętych mają za szczególnych Patronów ziemie polskie?

O. Ziemie polskie mają za szczególnych Patronów: ŚŚ. Wojciecha, Stanisława Biskupa, Stanisława Kostkę, Jacka, Jana Kantego, Józafata, Kazimierza, Kunegundę, Salomeę i innych.

P. W jaki sposób mamy czcić świętych Patronów naszych?

O. Świętych Patronów naszych mamy czcić, obchodząc pobożnie ich święta, wzywając ich w potrzebach naszych, i naśladować ich życie.

P. Co powinniśmy uczynić, by godnie obchodzić uroczystości świętych Patronów naszych?

O. By godnie obchodzić uroczystości świętych Patronów naszych, powinniśmy unikać wszelkich zabaw niegodziwych, a ćwiczyć się w uczynkach miłości i pobożności chrześcijańskiej.

P. Jakie mianowicie uczynki pobożności mamy pełnić w uroczystości świętych Patronów naszych?

O. W uroczystości świętych Patronów naszych mamy przystępować z wielką pobożnością i czystością do Sakramentów świętych i uczestniczyć w nabożeństwie kościelnem.

Spis rzeczy.

Część pierwsza. O świętach Pana Jezusa.

		<i>Str.</i>
Rozdział	I. O Adwencie	5
"	II. O Bożem Narodzeniu	7
"	III. O Obrzezaniu Pańskiem	9
"	IV. O Objawieniu się Pańskiem, czyli o Trzech Królach	11
"	V. O niedzielach siedemdziesiątnicy, sześćdziesiątnicy i pięćdziesią- tnicy	14
"	VI. O Wielkim Poście	16
"	VII. O Wielkim Tygodniu	19
"	VIII. O Wielkanocy	25
"	IX. O Procesjach na Święty Marek i w dni Krzyżowe	29
"	X. O Wniebowstąpieniu Pańskiem	32
"	XI. O Zielonych Świątkach	34
"	XII. O uroczystości Trójcy św.	37
"	XIII. O uroczystości Bożego Ciała.	39
"	XIV. O uroczystości Poświęcenia ko- ścioła	41

II

Część druga. O świętach uroczystych Matki Boskiej i Świętych Pańskich.

Rozdział		<i>Str.</i>
I.	O świętach uroczystych Matki Boskiej, a najpierw o święcie Niepokalanego Jej poczęcia . . .	45
„ II.	O Narodzeniu Najśw. Maryi Panny	47
„ III.	O Zwiastowaniu N. Maryi Panny	48
„ IV.	O Oczyszczeniu N. M. P. . . .	51
„ V.	O Wniebowzięciu N. M. . . .	55
„ VI.	O Święcie Aniołów	57
„ VII.	O Narodzeniu świętego Jana Chrzciciela	59
„ VIII.	O uroczystości św. Józefa, Oblubieńca N. Maryi Panny i Patrona Kościoła katolickiego. . . .	61
„ IX.	O świętach Apostolów i w szczególności o święcie Apostolów: Piotra i Pawła	63
„ X.	O urocz. Wszystkich Świętych . . .	66
„ XI.	O dniu Zadusznym	68
„ XII.	O urocz. Patronów Świętych . . .	69